

Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende

V.Z.W.

(volwaardig afgekort V.N.A.O.-v.z.w.)

(Bestemming)

Driemaandelijks tijdschrift - 3° trimester 1997 -nr 29
Afgiftekantoor Oostende 1

**In dit nummer : Hoe ver staat het ? - Sprokkels van de maritieme
tentoonstelling - De zandspieringvisserij - Schelpen verzamelen -
Paardestad Oostende - Cyber-Aquarium - Deens vaartuig voor de
kursaal - Al die willen te kap'ren varen moeten mannen
met baarden zijn - Feest bij onze burens**

De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium Oostende werd gesticht op 1 juli 1990 als feitelijke vereniging. Op 24 februari 1997 werd de feitelijke vereniging omgevormd tot een vereniging zonder winstoogmerk volgens de wet van 27 juni 1921. De statuten verschenen in het Belgisch Staatsblad op 24 april 1997 in de bijlage onder het nummer 5954 blz. 3308 en 3309

De vereniging : « V.N.A.O. -V.Z.W.»

heeft volgens art.3 van de statuten volgende doelstellingen:

1. Een beweging op gang te brengen ten gunste van het Stedelijk Noordzee-Aquarium Oostende en alles te doen wat van aard is om de publieke belangstelling ervoor te stimuleren.
2. Bij te dragen tot het verrijken van het patrimonium van het Stedelijk Noordzee-Aquarium Oostende
3. Voor haar leden natuur- en milieu-educatieve programma's uitwerken in verband met de fauna en flora van de zee.
4. Het bevorderen van de maritieme cultuur. Zonder dat deze opsomming beperkend organiseert zij volgende activiteiten : studies, voordrachten, excursies, tentoonstellingen, uitgaven van drukwerken enz. De vereniging mag alle handelingen verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks met de verwezelijking van haar doel te maken hebben.

V.N.A.O.-V.Z.W. is lid van :

De Federatie der Vrienden van de Musea van België

De Bond Beter Leefmilieu

De Culturele Raad van Oostende

De Milieuraad van Oostende

De Stichting Vlaams Erfgoed

De vereniging telde op eind december 1996 : 800 leden

De leden ontvangen het driemaandelijks contactblad en genieten een korting van 50 % op het toegangsgeld tot het Aquarium. Deze korting wordt toegestaan door het Stadsbestuur Oostende en dit op vertoon van de lidkaart Vriendenkring Noordzee-Aquarium. Leveranciers van zeebiologisch materiaal hebben gratis toegang.

U kan lid worden door overschrijving van een jaarlidgeld van 250 fr. op rekening 280-0706209-86 van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Visserskaai Oostende. Een extra bijdrage van steunende leden is van harte welkom. Een reeks adverteerders schenken onze vereniging hun vertrouwen en steunen aldus de werking. We danken ze van harte en bevelen ze allemaal warm aan. Het Noordzee-Aquarium is gans het jaar geopend op alle week-ends en dagelijks van 1 april tot 30 september. Openingsuren: van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur. Op aanvraag voor groepen en scholen zijn er rondleidingen met gids en vertoon van een informatiefilm op elke dag van het jaar. Aanvraag daartoe dient gericht aan havenkapitein-directeur P.Vermandel, Sluis Demey te 8400 Oostende - tel. 059/3216 69

ERELIJST VAN STEUNENDE LEDEN

Naast hun lidmaatschapsbijdrage gaven ze nog een extra-steun voor de vereniging. Aan al deze vrienden onze oprechte dank en waardering.

Deze bijdragen verruimen de werking van de vereniging.

Deze lijst kan en mag natuurlijk nog aangevuld worden.

Anseeuw Michel	Flitser August	Smissaert Emiel
Antwerpse -	F.V. Siervis -Gent	St. Martin Jules
Zee-aquariumclub	Flitser-Ghevaert Chr.	Taverne Sixties
Alleman Fernand	Geryl Roger	Tourlousse Henri
Barbaix - Spelgaere R.	Gezelle Guido	Tournoy F.J.
Belpaeme Blanche	Gust Goethaels	Utterwulghé Emile
Berard-Mouque J.	Heirwegh Eddy	Van Acker André-
Boile J.M.	Hennaert Norbert	Vancoillie G.M.
Bogaert Jacques	Herman Gilbert	Vanbeste Robert
Callewaert-Seys Hilda	Heschburg Vic	Vanhoeck Arthur
Carly Ronald	Jansoone R.J.A.	Vanhove Louis
Centrum Middenkust	Kiekens Willy	Vanbillemont Prosper
Claessens-Versluys H.	Kooy Willy	Vandekerckhove
Cleremans André	Lachat Freddy	Marc
Claeys Nelly	Lancsweert Modest	Vandoom - Depoorter
Clays Roza	Vandoom-Depoorter	Willy en Nora
De Bruin Henk	Landa Jacques	Vanhecke - Cordier
Decraemer-Blommaert	Lauwers Paul	Vanhee Roger
Defloor Emiel	Law James	Verbeke Frans
De Gendt Carlos	Lepeire Willy	Verleene Frans
Degrave Catherine	Lietard Edwin	Verleye Daniel
Degroote Theophiel	Lustrerie Avenue	Verschorre Norbert
Delanghe Alain	Matton-Declercq Raymonde	Victor Willy
De Maria Lorenzo	Martinsen Eduardus	Vilain Omer
Demaeght Dirk	Martinsen Eduardus	Vishandel Angele
Dewaegenaere Johanna	Michiels Jean	Vlietinck Jean
Derycker Georges	Michiels Guy	Vogels Marc
Dierckens Bernard	Moerman Julia	Vrienden Sted.
Dobbelaeere Daniel	Moeyaert Daniel	Musea Oostende
Davivier Paul	Pintelon Fernand	Vyvey Jean
Eerebout Edgard	Quaghebeur Richard	Westerlinck René
Fonteyne Yvan	Rappé Hubert	Westvl. Gidsen
Fonteyne-Verburgh	Rappé Willy	Lange Nelle
Flitser Jan	Serie Eddy	Willaert Jean-Pierre
Flitser Bart	Somers Jacques	Wijsberghe-Barbaix

NIEUWE LEDEN 1997

Depoorter Germaine	Gelijkheidstraat 172	8400 Oostende
Prinzie Valère	Euphrosina Beernaertstraat 48	8400 Oostende
Love Sid	Nieuwstraat 11	8400 Oostende
Vandenbergh Ann	Dorpstraat 13	8400 Zandvoorde
Van Boxel Felix	Brugsesteenweg 159 B	8450 Bredene
Momeny Redgy	Molenstraat 53	8420 De Haan
Demoor Wilfried	Cardijnplein 7 bus 12	8400 Oostende
Declercq Philip	Groeningestraat 31	8500 Kortrijk
Delanghe Jean	Vindictivelaan 6 bus 2	8400 Oostende
Devriendt René	Steensedijk 274	8400 Oostende
Martinsen Eduardus	Voorhavenlaan 1 bus 12	8400 Oostende
Dewulf Adolf	Oud Vliegveld 28	8400 Oostende
Wed. Marchal Willy	Albert I - Promenade 37	8400 Oostende
Maertens Michel	Schoorbakkestraat 73	8600 Diksmuide
Abiven Jan	Nieuwstraat 13	8400 Oostende
Abiven Chantal	St. Franciscusstraat 31	8400 Oostende

Alle nieuwe leden van harte welkom
 in de Vriendenkring
 Noordzee-Aquarium Oostende
 en onze hartelijke dank
 voor hun sympathie en steun.

HOE VER STAAT HET ?

De Oostendse Gemeenteraad kwam bijeen op 25 april 1997 en besprak de nieuwbouw van het Noordzee-Aquarium. Daarover lazen we in het weekblad "Tijdingen" van 2 mei 1997: AQUARIUM

Punt 15 : Er wordt een aquarium opgericht aan de Visserskaai. Daartoe moet er een stabiliteitsstudie uitgevoerd worden. En daarvoor is een ereloonovereenkomst nodig. Raf De Boever (Demo '94) wil de stemming. Uit principe. 28 ja (sp, cvp, vu, Talloen, vld, wow, blok), 1 neen (Markey), 1 onthouding : Raf De Boever : als de hogere overheid bestaande wetten aanpast, wordt er beter bestuurd. We zouden er ons beter aan aanpassen. Punt 16 : Ereloonovereenkomst voor de architecturale opdracht ; en de opdrachten technieken en binneninrichting voor het oprichten van een aquarium aan de Visserskaai.

Van de 30 aanwezige gemeenteraadsleden hebben er dus 28 Ja gestemd voor de nieuwbouw van het Noordzee-Aquarium, dit tot grote vreugde van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende.

.....

In het Nieuwsblad van 5 juni 1997 stond te lezen in het artikel van Gunther Van Praet : «OOSTENDE - Het schepencollege van Oostende heeft de plannen van de architecten voor een volledig nieuw Noordzee-Aquarium op de Visserskaai teruggestuurd. Het voorstel van de architecten was twee keer zo duur als er geld was voorzien. Jean Vandecasteele (SP) zei gisteravond op de wijkraad Centrum dat hij nieuwe plannen verwacht voor augustus. «Daardoor zal het project geen vertraging opløpen en kunnen we in het voorjaar van 1998 starten met de werken», voorspelt hij. «We hebben een budget van vijftig miljoen frank bijeengebracht. Zowel de provincie, Europa (5b-Fonds) als de stad zelf betalen daarin een stuk. Het voorstel van de architecten was schitterend maar kostte honderd miljoen frank. «Dat kunnen we niet betalen», antwoordde de eerste schepen op vragen van Meetje van de Kaale.

«Het nieuwe complex komt op de huidige site - het bestaande gebouw wordt afgebroken- en zal zich specialiseren op Noordzeevissen. We willen niet concurreren met Sealife-center in Blankenberge. Dat zou dom zijn op zo'n korte afstand». Een wijkbewoner vroeg of er particuliere groepen bereid gevonden zijn te investeren in het project. «We hebben contact met de Sealife-groep gehad, maar ze willen niet investeren. Enkele jaren geleden heeft Oostende niet gebeten toen ze wel wilden. De boot is voorbij en gemist», wees de Sp'er met een verwijtende vinger naar de vorige coalitie. «We hopen wel nog met hen of met een Franse groep een begeleidingscontract af te sluiten want dit is werk voor specialisten».

SPROKKELS VAN DE MARITIEME TENTOONSTELLING

Zoals medegedeeld in ons vorig tijdschrift organiseerde onze Vriendenkring een Maritieme Tentoonstelling tijdens de Week van de Amateurskunst in Vlaanderen van 26 april tot 4 mei 1997 in het bestuursgebouw van de vismijn te Oostende en dit in samenwerking met de Havendienst, de cultuurdienst en de stedelijke werkhuizen van Oostende. Bestuursleden Roger Geryl en Fernand Weerbroeck alsook medelid Fernand Boone hebben gesjouwd om de panelen, tafels en doeken op hun plaats te krijgen in de drie zalen. De tentoonstelling groeide uit tot een succes want niet minder dan 998 welgetelde bezoekers kwamen er kijken alhoewel Oostendse stedelingen meenden dat het toch wat ver was om er naartoe te komen. Op zaterdag 26 april te 11 uur was de vernissage. Toespraken werden gehouden door schepen Geert Lambert, Havenkapitein-directeur Patrick Vermandel en voorzitter Robert Coelus. Geert Lambert opende op ludieke -en vooral smakelijke- wijze de maritieme tentoonstelling met het doorknippen niet van het traditionele lint, maar een touw waaraan droogvissen hingen en waarvan hij prompt een droge schotse schol tot de zijne maakte.

Leden van de Vismijnvrienden o.l.v. Meetje van de Koaje bedienden de 120 aanwezige genodigden van drankjes geleverd door het Stadsbestuur en vis-hapjes bereid door de dames van de Vriendenkring. De tentoonstelling vertoonde voornamelijk schilderijen, aquarellen, foto's en cartoons. Daarnaast waren er nog scheepsmodellen, schelp- en schaaldierencollecties te bewonderen. De appreciatie bleef niet uit en verscheidene werken werden door bezoekers aangekocht.

Toespraak van de voorzitter van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium

Geachte Genodigden,

Een Vlaams spreekwoord zegt: «De laatsten zullen de eerste zijn.» De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium is de laatste geweest die een tentoonstelling organiseerde in de zaal El Mar van de vroegere visserijschool Paster Pype op het St. Petrus en Paulusplein te Oostende. Deze tentoonstelling onder de titel «Zeesimfonie» met medewerking van vele zeegerichte organisaties werd opgevolgd door een tweede Zeesimfonie in het Feestpaleis te Oostende. Vandaag zijn we de eersten om een maritieme culturele tentoonstelling te organiseren in het bestuursgebouw van de vismijn dat voor Oostende toch een merkwaardig gebouw is en zich ook leent voor een tentoonstelling. Na onze oproep in ons tijdschrift waren we vol verwondering dat er niet alleen een respons was boven onze verwachtingen maar ook een grote diversiteit van antwoord op het thema «kunstwerk met maritieme inslag» en dat er in onze ledenkring veel verborgen talent schuilt. Van 26 april tot 4 mei wordt in Vlaanderen de week van de amateurskunsten georganiseerd en daarop hebben we ingespeeld met deze maritieme tentoonstelling om onze leden-kunstenaars de gelegenheid te geven hun werken naar het publiek te brengen. Tevens is het bevorderen van de maritieme cultuur één van de doelstellingen van onze Vriendenkring. Maar met deze tentoonstelling hebben we nog een ander doel en dat is dat er aan de oosteroever van de Oostendse haven ook iets gebeurt wat met cultuur te maken heeft gezien dit stadsgedeelte er dikwijls van verstoken blijft. Ik zal hierbij de kunstcriticus niet spelen noch in ophemelende woorden noch in kritische omschrijvingen vervallen. Het oordeel wordt aan de bezoeker overgelaten. Maar ik dank op de eerste plaats alle deelnemers en die zijn: Fonteyne Yvan, Lievens William, Pieters Ferdinand, Pillu Raymond, Seyffers Andrée, Van Den Broeck Daniel, Vandenbroucke Liliane, Vanhese Robert, Eneman Eddy, Vermandel Patrick, Demoor Wilfried, Urbanski Jan, Versluys Lucienne, Guilbert Fernand, Osaer Jacques; allemaal kunstenaar die het maritieme in hun werk naar voor brengen. Namens het bestuur van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium dank ik het Stadsbestuur, de culturele dienst en de stedelijke werkhuizen van Oostende, de Havenkapitein, de mijnmeester, en zijn personeel, de leden van de vismijnvrienden en niet in het minst de werkers van de Vriendenkring en de dames die de vishapjes bereid hebben waarvan levering gebeurde door de 0.29 en vishandel Visco; kortom allen die geholpen hebben om deze tentoonstelling te verwezenlijken. De Vriendenkring hoopt dan ook dat jullie de beste propagandisten zullen zijn voor anderen om hier een bezoek te brengen.

Werken van Eddy Eneman en Osaer Jacques.

Daniel Van Den Broeck bij zijn werken.

Een gedeelte van de maritieme tentoonstelling in de hal van het vissersgebouw.

CATAMARAN KANTELT OP ZEE

Het Nieuwsblad 2 juni 1997

Vrijdagavond 20 mei 1997, is een catamaran met twee zeilers aan boord gekanteld voor de kust van Oostende. Beide drenkelingen konden gered worden en bleven ongedeerd. Het ongeval gebeurde drie kilometer voor de haven van Oostende. Een van de twee zeilers kon zich vastklampen aan een vlotter en slaagde erin een rode vuurpijl af te schieten. Dat werd gezien door schipper-reder Manfred Van Elslander van het vissersvaartuig O.700 Bisti. De kustvisser kon één van de zeilers oppikken. De afgedreven zeiler werd opgepikt door de reddingsdienst van de jachtclub OSRC. (GVO)

Was te lezen in Het Visserijblad van 19 juli 1957 nu 40 jaar geleden.

DE ZANDSPIERINGVISSERIJ

NEDERLANDSE BIOLOGEN MENEN VOEDSELOVERSCHOT
(ZANDSPIERING) IN DE NOORDZEE KAN WORDEN UITGEDUND
ZONDER GEVAAR VOOR DE VISSTAND

De zandspiervingvisserij door de Nederlandse kotters - merendeels van Urk - voor de vismeelindustrie, die onder roders en de vissers op rondvis en haring de nodige onrust heeft veroorzaakt omdat zij menen dat de Noordzee wordt «uitgemoord», heeft het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek te IJmuiden donderdag doen besluiten tot het uitgeven van een verklaring. De biologen komen in deze verklaring tot de conclusie dat de oorzaak van de slechte vangsten van de gewone visserij in de afgelopen tijd niet moet worden gezocht bij de zandspiervingvisserij, maar bij gehele Noordzevisserij. De Noordzee - daar wijzen de biologen met nadruk op - is overbevestigd. Te veel schepen vissen thans op klein bestek bij elkaar en de tof, die van de visstand wordt geheven is beslist te zwaar. De zandspiervingvisserij heeft echter een gunstige kant. Het kan voor de kottervloot, aldus het Rijksinstituut, niet anders dan gunstig werken, wanneer een aantal schepen zich op een ander soort visserij richt. Een zekere spreiding wordt hierdoor bereikt en de visserij op schol en tong wordt enigszins ontlast. Hetgeen de vangsten ten goede zal komen. De biologen merken op, dat de industrievisserij in Nederland in eind mei 1957 zijn intrede heeft gedaan. Een dertigtal Nederlandse kotters heeft zich gevoegd bij de grote vloot van Deense, Duitse en Noorse schepen, die uitsluitend voor de vismeelfabrieken vissen. Wat zullen de gevolgen zijn voor de visstand? Welke invloed heeft deze visserij op de vangsten van de andere visserij, zo vroegen de biologen zich af. Het visserijonderzoek in Nederland is in het algemeen bezorgd over de ontwikkeling van de industrievisserij. Zodra Nederland dan ook begon met de zandspiervingvisserij heeft het onderzoek alle beschikbare gegevens verzameld om eventuele gevaren voor de andere visserij op te sporen. Voorlopig kunnen de biologen er het volgende van zeggen.

VOEDSEL

De zandspierving is zonder twijfel een belangrijke voedselbron voor verschillende vissen. Haring en makreel eten jonge zandspierving, en kabeljauw, wijting en allerlei platvissen eten de volwassen zandspierving. De hoeveelheid zandspierving, die naast ander voedsel wordt gegeten door deze vissen, verschilt echter voor verschillende vissoorten van seizoen tot seizoen en van plaats tot plaats. Vissen, die uitsluitend zandspierving eten, zijn niet bekend.

Al komt het voor, dat de magen van tong vol zandspiering zitten, toch is het tot nu toe niet gebleken, dat zandspiering het hoofdvoedsel vormt. Hetzelfde geldt voor schol. Onderzoekingen zijn gaande om in verschillende gebieden vast te stellen welk aandeel de zandspiering in het menu van diverse vissoorten heeft.

HOEVEELHEID

De zandspiering zelf leeft net als haring van plankton. Dit voedsel is in bepaalde maanden van het jaar in zeer grote hoeveelheden voorradig. Haring en zandspiering behoren tot de vissoorten die het talrijkst in de Noordzee voorkomen. Dit is te verklaren uit het feit, dat zij leven van het oervoedsel van de zee. Uit bepaalde onderzoekingen blijkt zelfs, dat de zandspiering de meest voorkomende vis in de Noordzee is. De zandspiering groeit snel en begint in zijn tweede jaar te paaien. De soort paait tweemaal per jaar, in voor- en in najaar. Afgaande op deze gegevens lijkt het niet waarschijnlijk, dat de zandspiering spoedig uitgeroeid zal zijn.

UITDUNNEN

Behalve deze biologische feiten speelt ook de economie mee bij de vraag of de zandspiering op korte termijn doodgevisd zal worden. Industrievisserij is namelijk alleen mogelijk wanneer in korte tijd veel gevangen wordt. De prijs van industrievis ligt laag, zodat alleen een grote aanvoer per schip lonend is. Zodra dus de stand van de zandspiering enigszins is uitgedund, zal de industrievisser op zoek gaan naar nieuwe concentraties - en de rest van de zandspiering zal hij ongemoeid laten. Hierdoor zal de zandspiering nimmer uitgeroeid worden. Bovendien is de verwerkingscapaciteit van de vismeelfabrieken in Nederland een beperkende factor. Het aantal schepen dat per week gelost wordt, is onlangs sterk gelimiteerd, omdat de fabrieken de aanvoer niet kunnen verwerken. In ons land zal de industrievisserij zich voorlopig nauwelijks kunnen ontplooiën.

SCHADELIJK?

Vlak na de laatste oorlog was de totale hoeveelheid vis in de Noordzee enorm veel groter dan nu. Dat kwam doordat er in de oorlogsjaren zo weinig gevisd werd. Men zou verwachten dat de vis langzamer zou groeien omdat per vis minder voedsel beschikbaar was dan thans. Dat is echter niet het geval. De hoeveelheid vis in de Noordzee is nu veel geringer, maar de vis groeit niet sneller, ook al is er meer voedsel dan vis aanwezig. De biologen kunnen dan ook concluderen dat er een groot voedseloverschot in de Noordzee moet zijn en dat dit voedseloverschot zonder gevaar voor de visbestanden kan worden uitgedund.

BIJVANGSTEN

Opvallend is, aldus het Rijksinstituut, dat de bijvangsten van de zandspieringvisserij zeer klein zijn. Wat horsmakreel soms wat pelser, bij uitzondering wat rond- en platvis, doch tot nu toe vrijwel geen ondermaatse vis wordt in de speciale netten aangetroffen. Wanneer de zandspiering het hoofdvoedsel voor tong en wijting zou zijn, dan zou men deze soorten kunnen verwachten in de nabijheid der zandspieringconcentraties. Hiervan is niets gebleken.

CONCLUSIE

De biologen komen tenslotte tot de uitspraak, dat de Nederlandse industrievisserij op dit moment geen reden tot ongerustheid geeft. Er zijn geen argumenten om de slechte vangsten te wijten aan de zandspieringvisserij. Men kan slechts zeggen, dat de ontwikkeling van deze industrievisserij door de biologen nauwlettend wordt gadeslagen. Zodra zou blijken, dat de visserij op zandspiering een bedreiging gaat vormen voor de overige visstand, dan zal het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek niet aarzelen de nodige stappen te ondernemen. Maar op dit moment bestaat daartoe nog geen aanleiding.

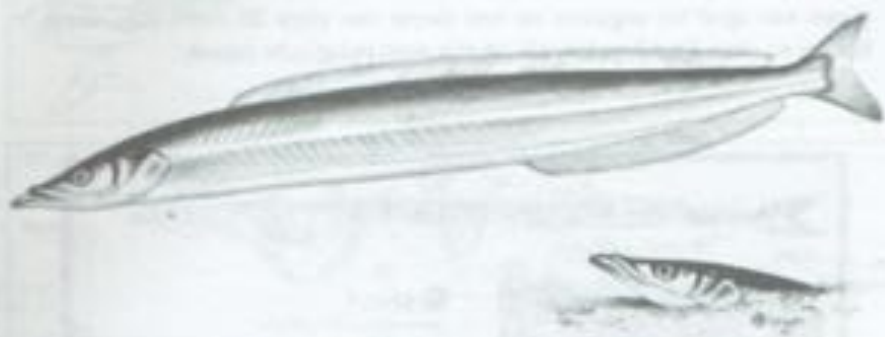
Zandspieringachtigen

Wetenschappelijk behoren deze vissen tot de familie der AMMODYTIDAE.

Zandspieringen en of smelten zijn vissen met een langgerekt, bijna rolrond lichaam. De onderkaak is langer dan de bovenkaak en vaak uitstulpbaar. Geen buikvinnen. Het zijn kustgebonden vissen, veelal boven zand- en grindbanken, die zich 's nachts vaak ingraven en alleen overdag actief zijn. Leven in scholen. De zandspieringachtigen hebben een belangrijke functie als voedsel voor andere vissen; voorts gebruikt in de vismeelindustrie en in zeer beperkte mate als consumptievis. Verse zandspieringen ruiken naar komkommers. De zandspieringen en smelten worden met kleinmazige kornetten gevangen vooral in de Noordzee. Denemarken 5000 à 20.000 ton, Noorwegen 5000 à 14000 ton, Duitsland 5000 à 20.000 ton, Nederland 3000 à 5000 ton (gegevens van 1955). De speciale netten voor de vangst van zandspiering noemt men Tobiasnetten.

ZANDSPIERING

«*Ammodytes tobianus*, Linné 1758»

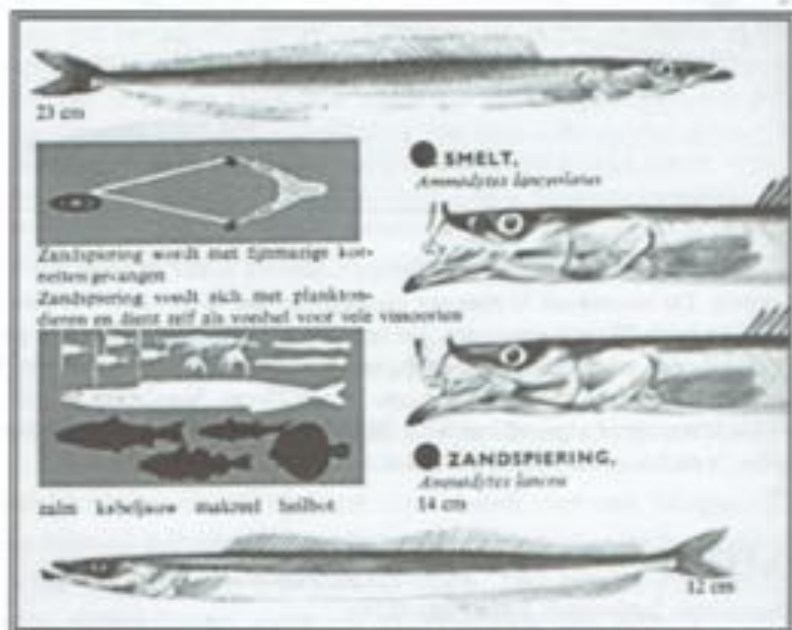
Kenmerken: de punten van de borstvinnen reiken tot achter de voorzijde van de rugvin. De tussenkaak is zeer ver uitstulpbaar. De buikvinnen ontbreken. De rugvin bezit 50 tot 6 vinstralen. De rugzijde is geelgroen, de flanken geel en de buikzijde zilverachtig. Aan het einde van het derde levensjaar zijn ze ongeveer 16 cm lang. Maximum lengte 20 tot 25 cm. Maximum leeftijd 4 jaar. Ze leven op zandgrond van 0 tot 20 meter diepte. Overdag veelal ingegraven, 's nachts actief in kleine scholen rondzwemmend.

SMELT

«*Ammodytes lanceolatus*, Lesauvage 1824»

Kenmerken: Aan beide zijden van de snuit is een donkere vlek. De bek is niet zo ver uitstulpbaar als bij de zandspiering. Gemiddelde lengte is 20 cm, kan wel tot 35 cm uitgroeien. De smelt houdt zich in de zomer in ondiep water op en in de winter in dieper water. In de Noordzee vindt de paring plaats van april tot augustus op een diepte van circa 20 meter. De eieren komen na circa 2 tot 3 weken uit, en zijn eerst pelagische larven

ONDERSOORTEN

De ondersoorten van elkaar onderscheiden is niet gemakkelijk. De Noorse zandspiering (*Ammodytes marinus* Raitt, 1934) komt voor van Moermansk tot in de Noordzee. De Naakte zandspiering (*Gymnammodytes semisquamatus* Jourdain, 1879). Bijna geen schubben alleen op de achtste heift. Leeft op stenige grond. Zeer zeldzaam bij ons. De kleine smelt (*Ammodytes lancea* Yarrel 1836). De wereldaanvoer van zandspiering en smelten bedroeg in 1984 727.000 ton waarvan Denemarken 640.000 voor zijn rekening nam. De visserijdienst van het Ministerie van Landbouw beschikt niet over aanvoergegevens van zandspiering in de laatste jaren.

Schelpen verzamelen

Pelikaansvoet

VERZAMELEN VAN SCHELLEN

Een eerste vindplaats is natuurlijk het strand meestal zijn het losse en verkleurde exemplaren, platgetrapte stukken door de toeristen of vervormde stukken door het rollen van de baren ... m.a.w. geen collectiewaarde. Tijdens het zomerseizoen is het niet aan te raden te verzamelen op het strand, men komt alleen met vertrappelde en gebroken stukken naar huis. Het beste seizoen is wel de winterperiode met zijn vele winden en stormen. Dan kan men allerlei materiaal vinden als flessen, wieren, houtstukken... Tussen deze afvalproducten

is het altijd mogelijk iets leuks te vinden. Als de wind landafwaarts zit kan men ook bodemdieren vinden die nog gaaf en levend zijn. - Vóór het water heeft men gewoonlijk een band met grais van schelpen. Bij nader onderzoek kan men fijne vondsten doen van kleine exemplaren. Men kan ook zoeken tussen de spleten van golfbrekers, onder losliggende stenen, op de algen,... maar opgepast voor de glijpartijen in het water. - Men kan gewoon gaan duiken naar schelpen. - Men kan ook schelpen kopen bij specialisten of andere shops. - Men kan schelpen ruilen met andere verzamelaars, hetzij in clubverband, beurzen, correspondentie met het buitenland.

MATERIAAL

In eerste instantie ter bescherming van zichzelf is het aan te raden nooit blootsvoets te gaan zoeken, vooral niet tussen de rotsblokken of in poeltjes. Soms is het dragen van veiligheidshandschoenen aan te raden (b.v. bij bepaalde conussen) - Men kan zich wapenen met doosjes van allerlei slag, liefst in plastic, met etiketten die tegen het water bestand zijn om bepaalde gegevens te vermelden. Want als men bepaalde gegevens niet direct notoert, worden die vergeten. - Verder een schepnetje met zeer kleine openingen, een spade, raketje....

IS VERZAMELEN ECOLOGISCH VERANTWOORD?

Het is en blijft natuurlijk nog altijd het doden van dieren om hun geraamte in een doosje en lade te steken. M.a.w. zijn we verzamelaars of zeerovers? Zijn de verzamelaars niet de natuur aan het leegberoven, want voor al deze schelpen die hier te zien zijn moesten inderdaad bijna evenveel dieren worden

gedood. Wij kunnen de bal terugkaatsen en vragen: Is het een probleem als u lekker zit te smullen aan een portie friet met mosselen? (dit zijn ook schelpdieren) Aangezien wij nu zeer milieubewust gaan leven kan men de vraag stellen of het niet beter zou zijn bij WET het vangen van schelpdieren te verbieden? Meestal zijn schelpen een kleine bijverdienste voor vissers gehaald uit het afval in hun netten. Soms komen lokale duikers aan de kost door een schelpenhandeltje maar de grote winst wordt gemaakt door de tussenpersonen. Bijna alle mollusken zijn nachtdieren die overdag bijna onvindbaar weggekropen zijn hetzij onder het zand, onder stenen, onder koralen... Wat je dus overdag te pakken krijgt, zijn dan ook onvoorzichtige achterblijvers of zieke dieren. Wat een verzamelaar in zijn leven bijeen raapt is niet te vergelijken met de enorme vernietigingen die aangericht worden in naam van de vooruitgang of de economie of uit winstbejag (uitbouw van toeristische accommodatie, pollutie, aanleggen van dammen, dijken, havens...) Maar wij moeten beroep doen op ons gezond verstand en gebruik maken van de morele code n.l. niet meer exemplaren te vangen dan nodig, draait men een steen om, leg hem daarna terug zoals hij lag. Al wat op het strand aanspoelt is ten dode opgeschreven... DUS verzamel zoveel mogelijk vooraleer de schelpen worden leeggegeten of platgetrapt worden. Men kan het zo stellen : Van zodra de hobby gecommmercialiseerd wordt, loopt het fout... m.a.w. wanneer je anderen laat verzamelen in jouw plaats wordt er te veel genomen waar je niets kan mee doen.

Afgeknotte strandgaper

AF TE KEUREN

is zeker wat men dikwijls ziet langs het strand:

- een visser schudt zijn netten uit op het strand, men haalt de vissen eruit en de rest n.l. krabben, zeesterren, garnalen... worden domweg op het strand achtergelaten. - Af te keuren is ook de actie van Shell geweest jaren terug waar schelpen bij de benzine cadeau werden gegeven om mensen te lokken om meer benzine te kopen. Hoeveel populaties weekdieren zijn er zo kapot gegaan? - Af te keuren is ook het hamsteren van verzamelaars. De schade aan het milieu kan enorm zijn. Hoe zeldzamer, des te hoger de prijs en des te meer gewild bij de verzamelaar. - Doden voor een pronkkast in de living is zonder meer uit den boze. Men kan een prachtige schelp kopen in de winkel maar hier ontwijkt men dus duidelijk of liever werkelijk het probleem (m.a.w. men doet aan struisvogelpolitiek). Is het biologisch of ethisch verantwoord dat er gevangen wordt? - Men kan zich voorstellen dat gezien het toenemend aantal verzamelaars in de wereld en gezien de verslechtering van het

milieu, er voor bepaalde soorten bedreiging is ontstaan wat op zijn minst niet denkbeeldig is. Als dat werkelijk zo zou zijn, dan moeten wij ons hierop bezinnen en is het vangen NIET meer verantwoord. - Doden is een ernstige zaak, vooral doden om het plezier. Een mens heeft niet het recht om iets wat geboren is en dus leeft, dood te maken. Het is echter zo dat men van het doden van zeer kleine levende wezens en vooral wanneer deze voor ons geen herkenbare reacties geven van pijn en doodstrijd, in het algemeen weinig of geen probleem maakt. TOCH is er in feite geen verschil in het doden van een olifant voor het ivoor en het doden van een mollusk voor zijn schelp. Theoretisch gezien is ook hier het doden en dan om ethische (en morele) redenen eveneens niet verantwoord.

BESLUIT: Het belangrijkste is, dat u uw hobby dus ZINVOL bedrijft en dan bedoelen we niet alleen voor het bijebrengen van vele soorten. Het is altijd nuttig als ge uw verzameling toont aan iemand, dat ge er iets kunt bijvertellen m.a.w. hoe meer gegevens over de vangst, hoe beter. En het is zeker geen schande voor een verzamelaar als hij zegt dat hij een bepaalde soort niet heeft omdat die beschermd is.

Gegraneleerde tolhoren

EEN COLLECTIE WAT DOE IK ERMEE?

Rare vraag, maar toch niet zo raar voor iemand die denkt te stoppen met zijn collectie. M.a.w. voor de nabestaanden kan dit een zwaar probleem worden, want er is gewerkt aan die collectie met veel tijd en liefde, grote inspanningen werden geleverd om deze bijeen te brengen... een hele investering. - Is het een collectie die goed verzorgd is? juiste naam, vindplaatsgegevens... - Aangezien een collectie het werk is van jaren, kunnen er bepaalde stukken bijzitten die nu niet meer te vinden zijn of zijn er plaatsen waar deze niet meer te vinden zijn. Maar hoe komt iemand aan die gegevens? Via musea?... Moet iedere verzameling dan geschonken worden aan een museum?

Ik weet niet of men zo happig is naar collecties in een museum.

Een vraag die dus aan bod komt is zeker «Hoeveel is die collectie waard?» Antwoord: Stel je zich er niet veel van voor !!!!

De professionele handelaar is slechts geïnteresseerd in enkele zeldzame exemplaren m.a.w. vast staat dat de tijd en vreugde gestoken tot het komen van zo een collectie, NIET kan vergoed worden. - Het is ook zo dat de handel zich gaat toeleggen op zeldzame of zeldzamere soorten met hoge prijzen en

zich niet laat afschrikken om bepaalde kleurvariaties of vormvariaties te bestempelen (zonder enige wetenschappelijke basis) tot soorten of ondersoorten. - Men kan zich ook niet steunen op een complete catalogus zoals bv. de postzegelverzamelaar. Bij schelpen gaat het niet om een bij voorbaat vastgestelde voorraad. - Misschien had u andere ideeën over het lot van uw verzameling, maar voor allen komt ooit de vraag: «Wat zal er van mijn collectie of verzameling geworden?» Is uw verzameling waardeloos? Deze wordt niet bepaald door de zeldzame exemplaren. Maar wat is de waarde wanneer die zeldzame exemplaren zijn verwijderd? Dit hangt natuurlijk af van het feit of de schelp is vergezeld van haar gegevens. Jaar, maand, dag en tijdstip van de vondst - uitvoerige plaats situatie; onder steen, gevist op x meter diepte.... biologische gegevens: dood, levend, massaal... - weersomstandigheden - namen

St. Jakobschelp

van schenkers, vissers.... Nog enkele tips voor de inrichting: - De ondergrond waarop de schelpen komen te liggen, moet de schelpen als het ware ondersteunen. De kleur mag niet domineren. - Tweekleppigen kunnen geopend of gesloten getoond worden. Soms is de binnenzijde interessant om tonen. Spondylus en Chlamys tonen het best in gesloten vorm of weinig geopend, maar niet de kleppen los van elkaar. - De schelpen moeten goed zijn,

perfect of toch zo goed als. - Beschadigde exemplaren bederven de totaalindruk van de gehele geëxposeerde collectie. - Arrangeer de schelpen van ongeveer dezelfde grootte bij elkaar. Groot en klein door elkaar maken een onrustige indruk. - Maak de etiketten niet groter dan nodig, let op schrijffouten. - Maak de laden niet te overvol. Elke schelp moet voldoende ruimte en achtergrond hebben.

RAADGEVINGEN OM SCHELLEN TE VERZORGEN.

Om een dier uit zijn schelp te verwijderen, zonder deze te beschadigen, bestaan er twee manieren: nl. invriezen en koken.

I. INVRIEZEN:

Plaats de schelp nadat ze in een plastic zak werd gestoken, 24 uur in een diepvriezer. Na een dag laat je haar dus ontdooien, zodat de aanhechtingspier lost en je het dier voorzichtig uit de schelp kunt trekken. Scheurt er toch een gedeelte af dan kun je dit met een waterstraal uitspoelen. Gaat dit niet, herbegin dan het procédé.

2. KOKEN:

Breng de schelp in zeewater en laat langzaam de temperatuur stijgen tot kookpunt. Voor grote schelpen is het nodig meerdere minuten te laten koken. Laat dan langzaam afkoelen. Op deze manier zal het dier gemakkelijk te verwijderen zijn. Maar deze manier zal soms de zware schelpen beschadigen door barsten in de zwaarste delen. Kleine schelpen kan men in alcohol van 70° bewaren zonder dat ontbinding optreedt. Wil men het dier later uit de schelp verwijderen, dan neemt men het uit de alcohol en laat eerst alles drogen. Indien men niet in het dier geïnteresseerd is, kan men ook fixeren in formoloplossing. Opgelet echter voor de genoemde glanzende schelpen. Dit kan men verhelpen door met een injectiespuit op verschillende plaatsen de formoloplossing in het dier te spuiten. Vertoont een schelp veel kalkaanslag dan kan men deze verwijderen door de schelp in bleekwateroplossing te brengen gedurende bv. een nacht. Met een oude tandenborstel kan de kalk, spoelend met water verwijderd worden. Bepaalde schelpen worden bij het drogen zeer broos, men kan ze dan inwrijven met een mengeling van alcohol-glycerine en water in de verhouding 1-1-3.

Doornige hartschelp

SAMENVATTING:

FORMOL:

Voordeel:

- snelle behandeling door totale doding van de organische substanties en vermijdt elk bederf. Na enkele dagen onderdompeling zijn ze voor het oog mooi en zijn ook de slechte geuren van het rottingsproces niet te vrezzen, alleen de reuk van de formol heeft men nog, maar die is na enkele dagen verdwenen.

Nadeel:

- kan niet gebruikt worden bij porceleinachtige schelpen
 - onvolledige behandeling voor de grotere soorten
 - opgepast voor de ogen en vermijdt lang contact met de vingers.
- Het is ook niet altijd gemakkelijk om aan formol te geraken.

ALCOHOL 90°

Zelfde behandeling als bij formol, maar werkt langzamer dan formol. De onderdompeling moet hier zeker uitgebreid worden tot 5 à 6 dagen. De beste resultaten zijn verkregen met kleinere blinkende schelpjes. Bij gebrek aan formol, kan men alle schelpen behandelen met alcohol die kleiner zijn dan 7 cm. Er is dus geen enkel risico op gebied van beschadiging, verandering, of verkleuring van de schelp. De behandeling duurt wel iets langer.

KOKEN:

Hier heeft men een nette behandeling, snel en praktisch altijd te doen in gewone omstandigheden. Het grote risico is dat er barstjes kunnen ontstaan in de glanzende delen van de schelp (vb. in de parelmoerachtige callus of oppervlak):

DIEPVRIEZEN:

Hier geen risico om barstjes te verkrijgen. Het grote nadeel is dat men een diepvriezer ter zijne beschikking moet hebben wat niet altijd het geval is. Ook moet men een voldoende lage temperatuur hebben in de diepvries zodat wij niet het risico lopen dat het dier enkel maar verstijfd is. Ook het verwijderen van het operculum zou moeilijker zijn.

KUISEN VAN DE SCHELP:

Eens de schelp geledigd is van het dier, komt het kuisen van de schelp zelf. Algemeen kan men beginnen met een bad in chloorwater dat alle plantaardige en organische resten doet verdwijnen, en dat alle kalkachtige aanhechtingen losmaakt. Het volstaat de schelpen de nodige tijd in dit bad te laten. De tijd die nodig is, is afhankelijk van de concentratie van het chloorwater. Een kort verblijf in een geconcentreerde oplossing is te prefereren boven een lang verblijf in een verdunde oplossing. Zorg ervoor dat alles goed gesloten is en het chloorwater niet te oud is, anders laat dit een witte sluier na op de schelpen. Dit gaat voor alle schelpen, maar is niet aan te raden voor de blinkende schelpen. Het operculum dat uit een organische stof of stoffen is opgebouwd, moet eerst verwijderd worden. Een lang verblijf voor tweekleppigen is ook af te raden omdat het ligament zou vernietigd worden. Voor de porseleinachtige schelpen kan een zeepoplossing wonderen doen. Blijven er nog resten op het oppervlak (vb. algen) dan moeten de grote middelen ingezet worden. Men kan een metaalborstel gebruiken of nog beter, een vaststaande borstel aangedreven met een elektrische motor (snelheid 1000 à 2000 toeren per minuut). Dit laatste zou wel een zekere bestendigheid vragen om de schelp zodanig vast te houden om tot een goede oplossing te komen. Men kan dus eerst wat oefenen met «beach» exemplaren. Neem echter de maatregel om op de grond schokbrekende elementen te leggen voor ingeval de schelp zou ontglippen. Zeker aan te raden is het dragen van een bijzondere bril ter bescherming van de ogen.

Bij «Murex en Spondylus» kan men dit zeker niet gebruiken. Met zeer vegeduld

Tepelhoorn

Links gewonden nooddhoren

moet men dus alle vuil verwijderen, stekel per stekel. Een goede hulp zou het materiaal zijn van de tandartsen. Om eventuele resten te verwijderen op de «spira» plaatst men de schelp met de «apex» in een polystyrene verpakking, giet de schelp vol met chloorwater en na een uurtje weken, giet men het uit en reinigt de schelp. Zonodig de behandeling nog eens herhalen. Het bewaren of niet van het periostracum is een kwestie van eigen goesting. Met of zonder periostracum, beiden zijn op wetenschappelijk gebied geldig.

UITLEG VAN DE GEBRUIKTE TERMINOLOGIE:

- **APEX** : het eerste gevormde deel van de schelp
- **BEACH** : is een doodgevonden exemplaar.
- **OPERCULUM** : afsluitklepje dat achter op de voet aan de slak vastzit en waarmee gewoonlijk het huisje kan worden afgesloten wanneer het dier zich daarin heeft teruggetrokken ; is soms sikkelvormig en komt niet bij alle slakken voor.
- **PERIOSTRACUM ; CUTICULA** : hoornige voornamelijk uit conchioline bestaande oppervlakkige laag van het huisje die meer of minder gemakkelijk verdwijnt (of soms zelfs ontbreekt) (conchioline = met chitine verwante stof)
- **SPIRA** : het zichtbare gedeelte van alle windingen gezamenlijk, behalve de laatste. Gilbert Herman lid V.N.A.O. - lid BVC - afdeling kust

Oorschelp

Foto's Dirk Neyts

PAARDESTAD OOSTENDE

Waar te vinden? Op twee plaatsen in de Wellingtonrebuun en in het Noordzeeaquarium.

Tijdens de maand mei werden vier zeepaardjes binnengebracht in het Noordzee-Aquarium, door het vissersvaartuig O.190 op 8 mei, door de 0.62 op 24 mei, door de 0.430 op 27 mei werden telkens één exemplaar gevestigd en door de heer Steen Marcel uit Oostende werd één exemplaar levend op het strand in de vloedlijn aangetroffen. Twee ervan (een mannetje en een wijfje) waren in goede conditie en zijn springlevend in het Aquarium te bewonderen. De andere twee overleefden jammer genoeg niet. Dat zeepaardjes tot de verbeelding spreken van jan publiek wisten we wel en daarom maar een briefje geschreven naar de persmensen en reacties bleven niet uit. Op 11 juni verschenen in de kranten artikels daarover.

Langstuit zeepaardje
kint veelvuldig voor in de baai
van Antwerpen (Fr.)

- Het Laatste Nieuws met « ZELDZAME ZEEPAARDJES» door MHO en een foto erbij door persfotograaf Maenhoudt.
- Het Volk met «OOSTENDENAARS VINDEN VIER ZEEPAARDJES IN DE BELGISCHE KUSTWATEREN» artikel door D.O. (geen foto maar wel een gekleurde blauwe achtergrond om de aandacht te trekken)
- Op de frontpagina van het Nieuwsblad een kleurenfoto van persfotografe Els Verhaeghe en onderschriften door reporter GVO met titel «NOORD ZEE VOL ZEEPAARDJES».
- Op 10 juni kwam Focus TV opnamen doen in het Aquarium en zond een korte reportage uit tijdens de nieuwsberichten.
- Op 12 juni kwam RTL-TV opnamen doen en nam een interview af van onze gids-promotor Eddy Eneman die zijn beste Frans bovenhaalde om de reporters te woord te staan. De uitzending op RTL was schitterend want VTM heeft de beelden overgekocht om ook uit te zenden.
- De cartoonist van de Zeewacht kreeg inspiratie door de zeepaardjes en tekende een mooie cartoon waarbij de afrodisie-stimuli van zeepaardjes geïllustreerd worden.

Nog nooit kreeg het Aquarium op de Visserskaai zoveel aandacht in de media. De bezoekers bleven natuurlijk niet uit, want ze hadden het gezien op de TV en gelezen in hun dagblad en moesten komen kijken. Edgard Eerebout ontwierp een kleurrijke affiche met zeepaardjes er op om nog eens extra de aandacht te trekken van de voorbijgangers. De Vriendenkring dankt van harte alle media-mensen voor hun bereidwillige medewerking om de uitzonderlijke zeepaardjesstory aan het grote publiek te melden. Uiteindelijk is dit alles te danken aan de vissers van de O.190, 0.62, 0.430 en Marc Steen die hun uitzonderlijke vangst naar het Aquarium brachten. Voor hen een warme proficiat en een zeer hartelijk dank. Boze tongen beweren echter dat het personeel van het Aquarium de twee dode zeepaardjes fijn gemalen hebben tot een poeder met afrodisiacumeigenschappen, daarna hebben ze er pilletjes van gemaakt om te gebruiken voor een bepaalde gelegenheid. Foei! En wie niet weet wat afrodisiacum betekent moet dat woord maar eens opzoeken in de Dikke Vandaale of een ander verklarend woordenboek.

Twee soorten zeepaardjes komen voor in de Middellandse Zee en N.O. gedeelte Atlantische Oceaan. Namelijk *Hippocampus ramulosos* of het Langsnuitzeepaardje en *Hippocampus hippocampus* of het Kortsnuitzeepaardje. Uitzonderlijk komt in de Noordzee één van beide soorten voor, vermits door de auteurs tegenstrijdige gegevens worden vermeld dringt een studie op om een juiste naamgeving toe te passen. Zeepaardjes leven vooral in zeegras- en wervelden, waarin ze zich met hun grijpstaart vasthouden. Als ze zich zwemmend verplaatsen gebeurt dat in verticale houding. Maar zeepaardjes kunnen ook honderden kilometers vervoerd worden door zich aan drijvende wieren te hechten. Het voedsel bestaat uit dierlijk plankton, zoals kleine kreeftachtigen, vislarven en vis eitjes. Het voedsel wordt met hun trompetvormige snuit naar binnengezogen. De paaitijd grijpt plaats van mei tot augustus, tijdens deze ceremonie nodigt het mannetje het wijfje uit om haar eitjes af te zetten in zijn broedbuideltje dat op de buikzijde bevindt. Er kunnen tot zo'n 200 eitjes worden afgezet. De broedbuidel is voorzien van een soort slijmhuide die zuurstof en voeding afgeeft aan de eieren. Na een 4 tot 5 weken zijn de jongen voldoende genoeg ontwikkeld om geloosd te worden en vanaf dan moeten ze zelfstandig zorgen voor hun voedsel. Bij een kweek in het aquarium moet men er wel voor zorgen dat de ouderdieren hun kroost niet opeten. In sommige streken worden zeepaardjes bedreigd, om gedroogd in souvenirhandel terecht te komen, maar in China worden sommige zeepaardjes gedroogd en vermalen om verwerkt te worden als geneesmiddel en daar gelooft men ook dat het werkzaam is als een seksueel opwekkend middel.

VERBAAS JE BUREN MET HET CYBER-AQUARIUM

HANNOVER

Voor wie alles al heeft en toch nog iets zoekt om de burens te overbluffen, heeft de Japanse computer- en monitorenfabrikant Nec het elektronische aquarium Fish Club bedacht. Een verbluffend staaltje van volstreekte spits-technologische nutteloosheid, met als extra voordelen dat het geen onderhoud nodig heeft, dat het water (dat er wel degelijk in zit) niet ververst hoeft te worden en dat je de vissen niet hoeft te voeren. En als je eens geen vissen wil zien, druk je gewoon op de uit-knop. Het hart van de Fish Club, door Nec met veel trots getoond op de computerbeurs Cebit in Hannover, is een groot resolutiebeeldscherm, verbonden met een laserdisk-speler waarin een cd-achtige schijf zit met videobeelden van aquariumvissen. Geen door een computer gegenereerde animatiebeelden maar met echte vissen. Tot daar zou je ongeveer hetzelfde effect kunnen bereiken met een gewone tv of een computerscherm. Maar het bijzondere van Fish Club zit in de verpakking. Het geheel met de afmetingen van een flink meubel, is uitgevoerd als een echt luxe-aquarium, met glazen wanden en veel namaakmarmer ter versiering. En om het echt af te maken, zit er rond het beeldscherm een beetje water, waarin onvervalste luchtbelletjes borrelen. Van dichtbij zijn de vissen net niet helemaal net echte en zie je het verschil tussen de echt luchtballen en de nepbellen op het scherm. Maar vanop een afstandje is de illusie overtuigend en wie zich een Fish Club kan veroorloven heeft waarschijnlijk toch al een woonkamer van de ruimere klasse, waarin het geen probleem is om wat afstand te nemen. Necs aquarium-nieuwe-stijl weegt 130 kilogram en verbruikt 300 watt electriciteit. Het is voorlopig alleen in Japan te koop, voor zo'n 600.000 frank.

Steven Stroeve

OOSTENDSE MARITIEME GESCHIEDENIS.

De Kursaal van Oostende zal verbouwd worden. Wie dag- en weekbladen leest zal er al heel wat over vernomen hebben van de vele voors en tegens voor die nieuwbouw. Er is zelfs sprake geweest van de Kursaal op een eiland te zetten maar die plannen zijn in de boekenkast beland. Al grasduinend in oude boeken kwam ik toevallig op een story die nauw verbonden is met de Kursaal (de oude kursaal) van Oostende.

In de nacht van 20 op 21 januari 1910 werd voor de Belgische kust het Deense stoomvissersvaartuig F.N. 432 de speelbal van de golven en dreef door een krachtige noordwestenwind naar de dijk van Oostende. Aan boord van het vaartuig waren de ketens van de stuurinrichting gebroken. Met laagtij strandde het Deense vaartuig afkomstig van Frederikshaven vlak voor de Kursaal. De bemanning werd gered door de reddingsboot van Oostende. Met hoogwater zou men proberen het vaartuig weer vlot te krijgen met de hulp van de staatsleepboot. Maar dat mislukte. Er was storm en veel regen en in die dagen overstroomde zelfs de Seine in Parijs en zette grote gedeelten van de stad onder water. Tien dagen nadien werd er met man en macht en paard gewerkt om een sleuf te graven in het zand.

De F.N. 432 «Makrelen» zat zeven voet diep in het zand en het achterste gedeelte van het schip zat vast op een oude dijkwering waarvan de stenen gaten hadden geslagen in de romp zodat de treiler telkens vol water liep bij hoogtij. Er werd overlegd met de eigenaar, een rederij uit Grimsby en de verzekeringsmaatschappij. De scheepsverzekeraar Lloyd van Londen gelastte de St An van de ateliers van Kattendyk te Antwerpen om het vaartuig te bergen.

De pompiers van Oostende werden ter hulp geroepen om de romp leeg te pompen en zo kon men dan de lekken in de romp stoppen. Tijdens deze werkzaamheden was er dagelijks heel veel volk op de dijk voor de Kursaal om alles gade te slaan (ramptoeristen van 1910). En toen op 16 februari 1910, bijna een maand na de stranding, de Makrelen weer vlot kwam door de trekkracht van twee sleepers brak een luid applaus van op de zeedijk. Het vaartuig werd dan door de staatsleepboot in de haven van Oostende gebracht voor herstel. De kosten werden toen geraamd op 10.000 fr, wat toen een enorme som was. Het geredde vaartuig had een waarde van 150.000 fr.

(Uit Le Patriote illustré van 30.01.1910 en van 27.02.1910)
foto's van A.P. Oostende - R. Coelha

LIMBEURS '97

De Federatie van aquarium- en terrariumklubs uit Belgisch Limburg organiseert op zondag 6 juli e.k voor het achtste achtereenvolgende jaar de alomgekende en druk bezochte LimBeurs. Deze Lim(burgse-ruil-en-vak) Beurs gaat door in Don Bosco Instituut te Houthalen-Heilichteren en is een topgebeurtenis waar liefhebbers en handelaars met argusogen naar uitkijken.

Sterke aantrekkingspunten zijn al jaren de planten- en de cichlidenmarkt. Het aanbod is echter niet beperkt tot vissen en planten. Integendeel, alle materialen die enigszins met de hobby verwant zijn, worden er verhandeld. Het vijfvergebeuren is de laatste jaren ook op de LimBeurs enorm toegenomen. Daarnaast zijn er nog talrijke stands van liefhebbers, kwekers, handelaars en zelfs fabrikanten.

Iedereen wordt op deze grootste ruilbeurs van Europa vriendelijk uitgenodigd tussen 10 en 17 uur om te kopen, te verkopen, te ruilen of om in het gezellige cafétaria (waar ook snacks te verkrijgen zijn) een hobbypraatje te slaan. De inrichters vragen onder geen enkele vorm enige vergoeding of commissie. Ter plaatse is er ruime parkeergelegenheid.

Reservatie en informatie:

tel +32.89-38.37.60 of wel +32.11-42.20.10, en fax : +32.11-54.43.11

Bericht aan de standhouders:

Aangezien de vraag naar standruimte en tafels ieder jaar nog vermeerdert, worden alle gereserveerde plaatsen die om 10.00 uur nog niet bezet zijn, aan andere standhouders toegewezen. Reserveren is niet verplicht maar wel aan te raden om de beste plaatsen te bekomen.

AL DIE WILLEN TE KAP'REN VAREN MOETEN MANNEN MET BAARDEN ZIJN...

Ruige baardige mannen. De robuuste borst gehuld in een schipperstrui. Een kort, stevig pijpje als neuswarmer in de mondhoek. Ogen gericht op de einder, met vaste hand de sloep doorheen visgronden sturend. De vangst aan de man brengen om achteraf sterke verhalen te vertellen achter een stevige borrel in een rokerige kroeg... Waar is de tijd dat het vissersberoep tegelijk iets rauw en romantisch had? De visser, of liever de reders, zijn vandaag keiharde zakenlui, gewikkeld in een gevecht tussen investering, rendabiliteit, technologische vernieuwing, opbrengst en werkgelegenheid. Turbovissers vissen de 7 wereldzeeën leeg ...

In 1994 raakten Spaanse vissers slaags met de marine van Frankrijk, Groot-Brittannië en Ierland. IJsland en Noorwegen kibbelden over kabeljauw. Rond dezelfde periode beschoot een Russisch marineschip nabij de Koerillen een Japanse vissersboot en waren er moeilijkheden over de visvangst tussen de Europese Unie en Marokko. Begin maart van dit jaar gooide de Spaanse trawler 'Estai' op de grens van de 200-mijls zone voor de canadese kust zijn netten uit om ze te vullen met heilbot. De Canadese overheid ging hier niet mee akkoord en liet de Spaanse trawler enteren door een van hun marineschepen. De spektakulaire en radikale manier van ingrijpen haalde zonder enige moeite alle media. Het prangende probleem van de overbevissing werd pijnlijk duidelijk gesteld.

VISSEN KENNEN GEEN GRENZEN

Nochtans ondertekenden een aantal landen de United Law of the Sea (UNCLOS)-Konventie waarmee ze toezegden inspanningen te doen om de visstand binnen en buiten hun territoriale wateren in stand te houden. Inmiddels zijn we al toe aan UNCLOS 3. Daarin bestaat de mogelijkheid om een eksklusieve Economische Zone (EEZ) van 200 mijl in te stellen. Binnen deze zone heeft de kuststaat het alleenrecht tot exploratie en exploitatie van alle levende en niet levende rijkdommen van de zee. Het gaat bijvoorbeeld om olie, gas, vis, ... Bij de onderhandelingen over dit verdrag merkten Canada en Argentinië terecht op dat ze hun vissen moeilijk konden uitleggen dat ze eenmaal buiten die 200 mijls zone geen bescherming meer hadden. En wat als een vaste vispopulatie zich binnen én buiten de 200 mijls zone bevindt? De vissen binnen de 200 mijls zone worden beschermd, de andere niet. Het UNCLOS-verdrag biedt hiervoor geen oplossing.

CANADA VOELT ZICH GEPAKT

Voor Canada was de maat begin maart van dit jaar alvast vol. Ze pikten het niet langer dat vooral Spaanse en Portugese vissers voortdurend de internationale viskwota aan hun laars lapt en de zee voor hun neus leegvisten. Terwijl Canadese vissers zich wel aan de afspraken houden. Met een enorme werkloosheid bij de Canadese vissers en visverwerkende industrie tot gevolg. Het enteren van de Spaanse vissersboot 'Estai' moet dan ook in die kontekst worden begrepen. De Europese Unie (EU) pikte de Canadese manier van handelen echter niet en nam het, tegen beter weten in, dan maar voor de Spaanse visser op. Na het nodige gehakketak kwam na enkele weken een akkoord uit de bus waarbij besloten werd dat beide partijen elk 11.000 ton heilbot mochten vangen voor de kust van Newfoundland. De Spanjaarden hebben al opgeroepen dit akkoord te boycotten. Het wordt dus aftellen voor een nieuw konflikt waarbij boze vissers elkaar nog eens in de haren vliegen en nationale overheden nog eens een akkoordje bedisselen dat nauwelijks kans op slagen heeft.

WERELDWIJD PROBLEEM

Wat is er eigenlijk aan de hand? Volgens Marcel Poppe, BBL-afgevaardigde in de Nationale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (NRDO) moet de visserijproblematiek geplaatst worden in een breder kader van maatschappelijke ontwikkelingen: «De problemen van de internationale visserij komen alleen maar in het nieuws wanneer er spektakulaire kanten aanzitten. Zoals bijvoorbeeld het recente konflikt voor de Canadese kust. Het is echter een wereldwijd probleem dat ook vroeger aan de orde kwam. Door allerlei oorzaken zoals technologische mogelijkheden, dreigt een en ander echter uit de hand te lopen. Maatregelen dringen zich op. Anders zijn een aantal vissoorten op korte termijn verdwenen».

HI-TECH-VISSERIJ BARST UIT ZIJN VOEGEN

Visserij-konflikten zijn geen recent fenomeen. Echter, technologische ontwikkelingen hebben voor een stroomversnelling gezorgd. De oude vissersvloot is vervangen door een schip van meer dan 100 meter lengte. Tussen '70 en '90 is de mondiale vissersvloot verdubbeld. Er is sprake van overcapaciteit. «Ook de regeringen hebben boer op het hoofd, ze besteedden grote bedragen aan de modernisering van de vissersvloot», vindt Marcel Poppe. «De vissersboten werden uitgerust met allerhande technische snufjes. Zoals een hoger motorvermogen waardoor men veel grotere netten kan uitzetten en een sonar waarmee men de visscholen kan opsporen. Zowat alle schepen zijn ook uitgerust met apparatuur die waarschuwt voor elk obstakel dat de netten zou kunnen beschadigen. Het vissersbedrijf is veel kapitaalintens geworden. Maar dat kapitaal moet uiteraard door winst terugverdiend worden».

HEILBOT NAAR DE HAAIEN...

Dat heeft dan weer tot gevolg dat er intensiever moet gevist worden en dat de vangst per reis groter moet worden. Daarbij spelen de lengte van de netten en de maaswijdte een belangrijke rol. «Visnetten die 200 meter lang zijn en 50 meter diep in het water hangen, zijn geen uitzondering», vertelt Marcel Poppe. «Dan hebben we het nog niet over de hektrawlers die om platvis te vangen de zeebodem met kettingen omwoelen. Dat het ekologisch evenwicht hierdoor wordt verstoord, is nogal logisch». Het gebruik van dergelijke netten zorgt ook voor 'overbodige' bevissing. Per jaar gaat het om bijvangsten van 18 tot 39 miljoen kilogram. Vangsten die achteraf gewoon terug in zee worden gegooid. In veel gevallen gaat het om dode of zwaar toegenomen vis die weinig of geen overlevingskansen heeft. Er komt ook veel jonge vis in de netten terecht. Zo werd in netten van de geënterde 'Estai' vis aangetroffen die niet groter was dan een handpalm. Het gevolg van dit alles is dat een aantal vissoorten met uitsterven bedreigd zijn. Zoals bijvoorbeeld de Groenlandse heilbot. Daarvan zijn er op dit ogenblik al te weinig geslachtsrijpe vissen om het nageslacht voor de toekomst te garanderen. In de internationale wateren voor de Canadese kust zijn al een drietal vissoorten uitgeput.

BELEID SCHIET TEKORT

De investeerders laten echter betijen. Maar ook de overheid doet alsof er niks aan de hand is. Dat deze evolutie ervoor zorgt dat duurzame ontwikkeling in het gedrang komt, de biodiversiteit wordt bedreigd en de voedselveiligheid van de komende generaties in het gedrang komt, lijkt de politici te ontgaan. «De gemakkelijkste oplossing is natuurlijk om de vissers zelf de schuld te geven», vindt Marcel Poppe. «Maar kan je de vissers en de mensen in de visindustrie en toeleveringsbedrijven verwijten dat ze hun werkgelegenheid willen verzekeren? Hoe irrefel hun houding in de gegeven omstandigheden ook is. In Canada zorgden de genomen maatregelen voor een enorme werkloosheid. Ook in Spanje worden duizenden jobs bedreigd. Maar wie van ons wil afhankelijk worden van een uitkering?»

HET ROER OMGOOIEN

Een degelijk beleid terzake dringt zich dus op. Vraag is alleen hoe de problematiek kan worden aangepakt. «Men zou bijvoorbeeld werk kunnen maken van afgebakende gebieden, zogenaamde visparken, in zee. Zoals we ook wildparken hebben. In die gebieden zou het dan verboden kunnen zijn om te vissen», stipuleert Marcel Poppe.

«Maar het belangrijkste is een degelijk mondiaal beleid op basis van 'duurzame ontwikkeling' en het 'biodiversiteitsverdrag'. Politici, wetenschappers en groeperingen uit de civiele samenleving zullen samen naar oplossingen moeten zoeken. Als we daar binnen afzienbare tijd niet toe kunnen komen zijn de wereldzeeën over enkele jaren gewoon leeggevestigd». Dat een dialoog over dit soort onderwerpen mogelijk is, bleek (hoe moeizaam ook) in Rio de Janeiro. Marcel Poppe: «Dit was een stap in die richting. Daarnaast is sensibilisering noodzakelijk. Het moet ook de vissers duidelijkgemaakt worden dat er grenzen zijn aan de groei. Dat, willen ze ook morgen en overmorgen de kost verdienen met de visserij, ze vandaag een aantal beperkingen moeten aanvaarden».

Volgens Marcel Poppe kan ook technologisch aspectenonderzoek bijdragen tot een beter inzicht en mogelijke oplossingen aandragen: «Zo'n 'technologie assessment' (TA) houdt in dat voor de introductie van een nieuwe techniek onderzocht wordt welke gevolgen die techniek kan hebben op de samenleving. Die gegevens kunnen gebruikt worden om een degelijk beleid mee te onderhouden. Om bij het onderwerp te blijven zou ik zeggen: alle hens aan dek!».

B.B.L. Milieustrata 9/95.

50 jaar North Sea Yacht Club - Oostende (zie volgende pagina)

Foto Andrée Seyffers

FEEST BIJ ONZE BUREN

HET GOUDEN JUBILEUM VAN N.S.Y.C.(47-97)

Op zaterdag 21 juni '97 was er in het clubhuis van de North Sea Yacht Club heel veel volk.

De Commodore Jean-Jacques Decloedt en de Raad van Beheer hadden velen uitgenodigd op de cocktail om het vijftigjarig bestaan van de jachtclub te vieren. Tevens was er een zeer mooie tentoonstelling te zien die een overzicht gaf van 50 jaar N.S.Y.C. aan de hand van foto's, maquettes, bekers, verslagen, albums enz., deskundig opgespoord en samengesteld door Mevrouw Monique Lanoye. Dat er ergens zeer nauwe banden bestaan tussen deze jachtclub en het Aquarium zullen misschien velen onder jullie niet weten.

Eén van de negen stichtende leden van de Nort Sea Yacht Club was wijlen ingenieur-architect Willy Marchal. Fervent zeiler als Willy Marchal was, was hij er ook bij op 12 juli 1947 om een nieuwe jachtclub boven de doopvont te houden en zal er lange tijd ook penningmeester zijn van de VZW-N.S.Y.C. Het is ook Willy Marchal die de plannen ontwierp, de stabiliteit berekende en de bouwwerken opvolgde van de gemaalwijn op de Visserskaai; dit gebouw dat later het Noordzee-Aquarium werd. Onder de vele genodigden op zaterdag 21 juni troffen we Mevrouw weduwe Willy Marchal en werden anekdoten opgehaald van de tijd toen N.S.Y.C. nog huisde in een barak.

In 1950 hebben de architecten J. Maes en W. Marchal de plannen opgesteld van het huidige clubhuis dat 6 jaar later gebouwd werd tijdens het bewind van Minister-Burgemeester Adolf Van Glabeke. De club telt thans 350 leden en kreeg dit jaar als enige kustjachthaven van Minister T. Kelchtermans, DE BLAUWE WIMPEL, een kwaliteitsonderscheiding voor de milieuvriendelijke gedragscode van de club. De Vriendenkring Noordzee-Aquarium heeft naar maritieme traditie een driewerf HIP HIP HOERA voor zijn buur de N.S.Y.C. en wenst het Bestuur en de leden alle verdere heil toe.

AANVOER VAN ZEEBIOLOGISCH MATERIAAL

Periode van 25 maart tot 14 juni 1997

25/3	O.62	1 zeedonderpad, 1 slakdolf, 1 zeebaars, 1 vijfdradige meun
	O.190	1 snotdolf
26/3	O.62	1 snotdolf
30/3	O.62	1 grote zeenaald
31/3	O.62	1 grote zeenaald, 4 gullen, 3 slakdolven, 3 tongen, 1 wijting
	C. Thewys	1 puitaal
1/4	O.62	2 botjes, 1 zwartooglipvis, 1 rog
2/4	O.62	1 zeekat
8/4	O.62	1 rode poon, 2 vijfdradige meunen, 2 grote zeenaalden, 2 harnasmannetjes
10/4	O.152	decoratiemateriaal, zeesterren
11/4	O.62	1 zeebaars... 3 Sint Jacobsschelpen
14/4	O.152	visvoer
25/4	O.700	visvoer
26/4	O.62	1 koning van de poon, 3 rode ponen, 1 gul, 1 zeeanjelier, 1 harnasmannetje
	O.23	visvoer
3/4	O.62	3 zeekatten, 1 Engelse poon, 2 heremietkreeften, 1 grauwe poon
17/5	O.62	visvoer
18/5	O.190	1 zeepaardje
21/5	O.62	2 zeekatten
22/5	Z.39	1 driedradige meun, 2 Sint Jacobsschelpen, 3 heremietkreeften, 2 pladijzen, 1 sterrog, 3 zeeanjelieren, 1 zeemuis
23/5	Steen Marcel	1 zeepaardje
24/5	O.62	1 zeepaardje, eieren van zeekat, visvoer
27/5	O.430	1 zeepaardje
	O.190	1 koolvis
28/5	O.29	1 gul, 2 tongen, 2 scharren, 1 harnasmannetje,
	C. Thewys	1 puitaal
	O.20	visvoer, stuk boomhars
	O.430	zeesterren

13/6	O.62	visvoer
14/6	O.29	zeekateieren, 5 tongen, 10 heremietkreeften, 5 tepelhoorns en 1 krans tepelhoorneieren
14/6	Patrick Eeckhout	10 zeeanjeliers e.a.
	O.62	1 zeekat, eieren van zeekat
30/5	O.62	2 gevlekte gladde haaien, 4 rode ponen, 5 harnas , mannetjes, 2 rogjes, 3 gullen, 2 wijtingen, 2 tongen
31/5	Apiconiek	2 kleine pietermannen, 1 tong, 1 inktvis
1/6	Z.70	10 Hyas areneus en 2 Hyas coarctatus
5/6	O.29	3 rogjes, 2 rode ponen, 1 harnasmannetje, 2 tongen
7/6	O.62	4 harnasmannetjes, 3 heremietkreeftjes, 2 rode ponen
8/6	O.306	20 langoestientjes, 1 pladijs, 1 gul, 1 knorhaan
11/6	O.62	voedsel
7/6	O.62	4 harnasmannetjes, 3 heremietkreeftjes, 2 rode ponen
8/6	O.306	20 langoestientjes, 1 pladijs, 1 gul, 1 knorhaan
11/6	O.62	voedsel
	C.Thewijs	1 pultaal
	O.20	visvoer, stuk boomhars
13/6	O.62	visvoer
14/6	O.29	zeekateieren, 5 tongen, 10 heremietkreeften, 5 tepelhoorns en 1 krans tepelhoorneieren
14/6	Patrick Eeckhout	10 zeeanjeliers e.a.
	O.62	1 zeekat
	O.430	zeesterren

**WE DANKEN HIERBIJ VAN HARTE EN
OPRECHT ALLE REDERS, SCHIPPERS,
BEMANNINGEN EN PARTICULIEREN VOOR
HUN ONBAATZUCHTIGE INZET VOOR
HET NOORDZEE-AQUARIUM.**

Robert Coelus en Eddy Eneman van het Oostends Noordzee-aquarium lieten van de week weten dat onze vissers-schepen O.190, O.62 en O.530 zeepaardjes in de netten vonden. Ook ene Marcel Steen uit Oostende vond aan de vloedlijn op het strand zo'n diertje en dat is zeldzaam. Groot nieuws voor de media de vier zwemmende paardjes die zich wellicht vanuit de Middellandse Zee op zeewier lieten vervoeren naar het noorden. Over het privéleven van de trompetvormige schepsels is geweten dat er in China op hen gejaagd wordt. De gevangen paardjes worden gedroogd en vermalen tot een product dat naar het schijnt de mannelijke potentie zou bevorderen ...

De zeewacht 13 juni '97.

ONS GAZETJE

Op 12 juni 1997 overleed onverwacht de heer Georges Derycker in de ouderdom van 79 jaar. Hij was steunend lid van onze vereniging en tijdens zijn actief leven visser-motorist van beroep, en reder van de O.195. Zijn familie en vele vrienden namen afscheid van hem op woensdag 18 juni in zijn parochiekerk Sint-Katharina te Oostende-Conterland. Daarna volgde de bijzetting in de familiekelder op de Oostense begraafplaats van de Stuiverstraat. Zijn echtgenote Antoinette Geryl overleed 21 jaar geleden. Aan zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen en vele vrienden ons oprecht medeleven. De V.Z.W. Vandaag en Morgen, Laponstraat 9, 8400 Oostende organiseert tijdens de zomervakantie tal van activiteiten tel. 059/50.39.52. Kiest u voor een activiteit, neem dan telefonisch contact op. Een greep uit het aanbod: maandag 7 juli Bezoek Eguermin (Mijnbestrijdingsschool) deelname in de kosten 120 fr. Vooraf inschrijven tot 4 juli aanvang 10 uur maandag 14 juli. Bezoek aan de oesterkwekerij en degustatie 250 fr inschrijven tot 11 juli Woensdag 23 juli Maritiem Oostende met bootocht 300 fr (bootocht + gids) inschrijven tot 22 juli. Maandag 28 juli Bezoek aan Visco (visverwerkingsbedrijf) 120 fr inschrijven tot 25 juli. Wie meer wil weten neemt contact op met deze vereniging. Van maandag 16 tot zondag 29 juni heeft onze vereniging deelgenomen aan de tentoonstelling KUST EN DE ZEE in het ontmoetingscentrum d'Annexe, Leopoldlaan 24, De Haan en dit met een volledige schelpverzameling van de Noordzee. De Tentoonstelling is georganiseerd door het Ministerie van Vlaamse Gemeenschap afdeling waterwegen en kust en in samenwerking met de dienst Cultuur De Haan. De tentoonstelling toont de werken voor kustverdediging die in de jongste jaren werden uitgevoerd tussen de Vosseslag en Wenduine, een investering van 1,25 miljard. De strandophoppingen en de restauratie van de duinen binnen deze zone worden in beeld gebracht met spectaculaire lichtfoto's. Deze tentoonstelling is nog te zien in zaal Venus Vosseslag De Haan van 22 juli tot 4 augustus dagelijks van 10 u tot 18 uur. Schenkingen: Dr. Emiel Defloor schonk voor onze bibliotheek een oud boekje «De Visch». Westerlinck Charles schonk een bord met sierknopen. De heer Vanderwal schonk een scheepsmodel dat moet opnieuw opgetuigd worden. Aan deze schenkers onze hartelijke dank. De heer Hubert Michiels, leraar PMI heeft de koelgroep hersteld die geschonken werd door reder Luc Bogaert van de 0.62. Eveneens hartelijke dank. En wie heeft nog zijn lidgeld 1997 niet betaald? O ja... vergeten... vergeten. Dus vlug in orde brengen. Het Aquarium is iedere dag open en daar kan het geregeld worden. Bestuurleden hebben blanco-lidkaarten op zak. Dus..... Er is ook nog een overschrijvingsformulier en een laatste herinneringsbriefje bij dit tijdschrift. Dus.....